

20 mai 2021

Către: COMISIA PENTRU MUNCĂ ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ DIN CAMERA DEPUTAȚILOR

În atenția: D-NEI PREȘEDINTE, OANA-SILVIA ȚOIU

OPINIE

Ref. la PL-x 201/2021 pentru aprobarea OUG nr. 26/2021 pentru modificarea și completarea OUG nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor

I. Impactul despărțirii copilului de mamă la vârste foarte mici. Nesocotirea prevederilor Constituției și a rolului primordial al părinților în educarea copiilor

În structura familială din România, **din rațiuni în primul rând biologice, persoana beneficiară a concediului, respectiv a stimulentei de inserție, este mama copilului.** Apreciem că eforturile de a o readuce pe aceasta cât mai devreme în câmpul muncii sunt parte a unei agende intervenționiste și etatiste anti-familie, urmată insistent în România ca și în întreaga Europă. Revenirea mamei la serviciu înainte de împlinirea de către copil a vârstei de 6 luni **încalcă interesele copilului, care, în conformitate cu Constituția și cu legea, trebuie luate în considerare cu prioritate în orice măsură care îl privește pe acesta.**

În acord cu cercetările de neuropsihologia dezvoltării, relația între copii și părinți, în special mama, în primii ani de viață este decisivă pentru sănătatea mintală a copiilor și pentru dezvoltarea lor de-a lungul întregii vieți. (M. Hyson & H.B. Tomlinson, 2014) În acest sens, autorități de talie mondială în domeniul științelor dezvoltării atrag atenția că scăderea influenței parentale în educația copiilor în favoarea influenței altor persoane sau a unui grup de copii de vârstă apropiată („peer orientation”) subminează unitatea familiei, periclitează dezvoltarea sănătoasă și favorizează o cultură a tinerilor bazată pe ostilitate și hipersexualizare. (G. Neufeld & Gabor Maté, 2011)

De asemenea, studii efectuate în Norvegia demonstrează efectul pozitiv pe care creșterea timpului dedicat îngrijirii copiilor acasă de către mame, prin reducerea timpului de lucru al acestora, îl are ulterior asupra performanțelor școlare ale copiilor, în timp ce revenirea

foarte timpurie a mamelor pe piața forței de muncă este corelată cu efecte negative asupra educației și succesului ocupațional al copiilor. (E. Bettinger et al, 2013; V.F. Haaland, 2013).

Nu am putut identifica nicio dovadă că plecarea mamei de lângă copil înainte ca acesta să împlinească 6 luni aduce vreun beneficiu copilului.

De asemenea, **măsura instituirii de stimulente („retribuții”) fiscale apare ca o formă de punere în practică a politicilor socialiste de redistribuție radicală**, apte să transfere o mare parte din povara susținerii materiale a copiilor în grija statului.

II. Aspectul juridic. Potentială încălcare a Constituției

Apreciem că **introducerea unui stimulent de inserție diferențiat în funcție de vârsta copilului afectează substanța unor drepturi** prevăzute de Constituția României - dreptul la protecție a copiilor, respectiv dreptul la protecție a persoanelor cu handicap, (art. 49 și art. 50) precum și dreptul la egalitate de tratament (art. 16 alin.(I)) - întrucât copiii de aceeași vârstă, cei tipici respectiv cei cu handicap au aceleași nevoi.

Încălcarea devine și mai clară dacă asimilăm, așa cum o face chiar Guvernul¹, rațiunea stimulentului de inserție cu cea a alocației de stat pentru copii: ambele sunt drepturi ale copilului, unul stabilit prin Constituție, altul, legiferat. Or, Curtea Constituțională a statuat încă din 2006 că alocația trebuie acordată în mod nediscriminatoriu - indiferent de criteriu, fie veniturile părinților, fie altceva - tocmai pentru că este un drept al copilului. Putem face un raționament similar în cazul stimulentului de inserție, chiar dacă acest beneficiu nu este precizat expres în Constituție.

Mai mult, conform art. 115 alin.(6) din Constituție, „Ordonanțele de urgență (...) nu pot afecta drepturile, libertățile și îndatoririle prevăzute de Constituție”². Putem deci presupune că însăși Ordonanța supusă aprobării Parlamentului este neconstituțională.

III. În întărirea celor de mai sus, observăm că preambulul și expunerea de motive ale OUG nr. 26/2021 abordează aproape exclusiv impactul bugetar pozitiv al măsurii, în timp ce neglijează rușinos orice considerente etice ori sociologice sau le expediază prin afirmații cel puțin discutabile, cum ar fi (cităm din preambulul OUG nr. 26/2021):

¹ „acordarea stimulentului de inserție în cuantum mai mare pentru aceste persoane, (sic!) va permite părintelui acoperirea unei părți din cheltuielile cu serviciile de îngrijire a copilului” - extras din preambulul OUG nr. 26/2021

² Decizia nr. 150 din 12 martie 2020, paragraful 59.

„Se creează astfel și premisa menținerii în țară a forței de muncă și, implicit a noii generații pentru un echilibru demografic.” - România este în cel de-al 31-lea an de spor demografic negativ, iar situația se agravează de la an la an, demonstrând că abordările exclusiv fiscale, cuantificante, intervenționiste, singurele luate în considerare până acum pentru sporirea natalității, nu au efectul scontat.

„În condițiile existenței unui număr relativ mare de cupluri în care unul dintre parteneri nu are un loc de muncă, aceste măsuri stimulează părintele care realizează venituri să se mențină în activitatea profesională” - în aceste cupluri, în majoritatea situațiilor, **tatăl este cel care realizează venituri, iar mama stă acasă cu copilul (adesea în mod voit), deci stimulentele nu aduce niciun beneficiu întrucât părintele salariat nu va opta deloc pentru concediul de creștere a copilului.** Renunțarea la corectitudinea politică și la judecata în termeni „gender neutral” ar ajuta.

IV. Recomandările noastre

Pentru evitarea conflictului cu legea fundamentală, dar și pentru a înlătura presiunea pusă asupra mamei de a reveni cât mai curând la serviciu, afectând astfel interesele legitime ale copilului, trebuie ca **stimulentul de inserție să aibă un quantum unic, indiferent de vârsta copilului**, așa cum apare în forma precedentă a OUG nr. 111/2010.

În acest caz însă, actul normativ supus aprobării nu își mai găsește sensul decât în ceea ce privește lărgirea plajei de venituri luate în calcul pentru stabilirea indemnizației³. Aceasta apare, de altfel, ca singura prevedere care poate justifica, prin urgența sa, recurgerea la o cale de reglementare extraordinară, așa cum este Ordonanța de urgență.

Președinte
Bogdan I. Stanciu

³ Prin introducerea indemnizației lunare prevăzută la art. XI și XV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2020 și/sau de art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 132/2020 - veniturile din așa-numitele „măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul pandemiei”.